

HVORFOR DØDE JESUS PÅ KORSET?

Tidsbruk: 60 minutter.

Rom: med nok gulvplass til at hele gruppa kan bevege seg.

Utstyr: utskrift av opplegg til tre ulike grupper og bibler til alle gruppene.

Andre forberedelser: eventuelt skrive ut illustrerende malerier.

Antall: 6 (tre grupper på to personer) til 54 (ni grupper på seks personer).

Medarbeidere: én frivillig eller ansatt for hver gruppe.

Redskap: korset.

Mål: Deltakerne skal identifisere seg med disiplenes søken etter mening etter Jesu død og oppstandelse, og de skal få ta stilling til egen tolkning av hendelsene.

INNLEDNING TIL LEDEREN

Påskan er viktig for konfirmantene. I konfirmantundersøkelsen 2007/2008 rangerte konfirmantene «Kristne høytider og hva de betyr» som det fjerde mest interessante temaet i konfirmasjonstiden. Av de eksplisitt og eksklusivt kristne temaene konfirmantene fikk velge fra, var dette det mest populære temaet. Det er altså all grunn til å forvente at ungdom er interessert i påskan.

Påskan er sentral i kristen tro. Alt hviler på Jesu død og oppstandelse. «Er ikke Kristus stått opp, da er vårt budskap tomt, og deres tro er også tom.» skriver Paulus (1 Kor 15,14). Samtidig som nytestamentlige tekster er fulle av vitnesbyrd om dette, er det også mange tekster som forteller om forvirring og utfordringer ved å tolke korset og oppstandelsen. Hva betød det som hadde skjedd? Var det en mening ved at det skulle skje? Måtte det skje? Hvordan kunne dette være Guds plan? Hva godt kunne skje ved at Jesus døde? I det nye testamente finnes et mangfold av perspektiver på korset. Jesus omtales blant annet som hvetekorn (Joh 12,24), løsepenge (Ef 1,7), sonoffer (Rom 3,25), seierherre (1 Kor 15,57) og hyrde som gir sitt liv (Joh 10,11).

Uansett egen tolkning av korset, kan det være fristende som kirkelig medarbeider å skulle formidle denne tolkningen til ungdommer. I denne samlingen er arbeidsmåten en annen: Det handler om å invitere deltakerne inn i det samme rommet som disiplene var i – møte med korsets mysterium – med muligheter for selv å gi uttrykk for hvilken av korstolkningene som gir mest mening. Slik gir denne samlingen en nyttig tilbakemelding til kirken om hvilken tolkning som ungdom i dag finner mest mening i.

INNLEDNING TIL DELTAKERNE: DE FØRSTE KRISTNES LETING ETTER MENING

Hvordan ville du reagert hvis en venn eller en i familien sa at han snart skulle ofre livet sitt for noe? (Gi deltakerne anledning til å svare.)

Jesus sier flere ganger underveis i evangeliene at han skal dø (Se for eksempel Matt 16,21-23; Matt 17,22-23; Matt 20,17-19; Mark 8,31-33; Mark 9,31-32; Mark 10,32-34; Luk 9,22; Luk 9,44-45; Luk 18,31-34; Joh 12,23-24). I evangeliene er det gjennomgående at disiplene hverken forstår eller aksepterer dette.

Så skjedde det. Jesus ble drept. Og så skjedde det enda mer utrolige – han viste seg for dem etterpå. Han var stått opp fra de døde. Men hva betød det som hadde skjedd? Var det en mening med at det skulle skje? Måtte det skje? Hvordan kunne dette være Guds plan? Hva godt kunne skje ved at Jesus døde? Vi skal nå jobbe med tre alternative måter å tenke om Jesu død på korset.

DEL 1: GRUPPEARBEID

TIDSBRUK: 20 MINUTTER.

Del inn i tre grupper. Hver gruppe får utdelt stoff om én tolkning av Jesu død og oppstandelse. Gruppen jobber med sine oppgaver. Siden skal to deltakere fra hver gruppe danne en ny gruppe som forteller hverandre om tolkningen som de har jobbet med.

Kopier opp til gruppe 1:

DEN SOM DØR, KAN TA STRAFFEN FOR DET ANDRE HAR GJORT

Mulig illustrerende maleri: Zurbarán: Guds lam

Innledende spørsmål:

- Kan du komme på eksempler fra hverdagen på at noen tar straffen for det gale andre har gjort?
- Kan du komme på eksempler fra film, bøker, musikk eller eget liv på at noen tar skylden for det andre har gjort?

I det gamle testamente leser vi at Gud har skapt mennesket og gitt det fri vilje. Samtidig skiller synden mennesket fra Gud. Hvordan skal dette løses? I jødedommen var det en sentral tanke at offer kunne forsone mennesker med Gud. Det ødelagte forholdet mellom Gud og mennesker løses på samme måte som når mennesker gjør noe galt mot hverandre: Noen må ta på seg straffen. I jødedommen ble dyr ofret til Gud i tempelet. Ordet «syndebukk» kommer fra denne sammenhengen. Det handler om én som får skylden for noe andre har gjort. Når «syndebukken» ble ofret, ble forholdet mellom Gud og mennesker reparert. Vi kan lese om dette i 3. Mosebok, kapittel 16: «Når Aron har fullført soningen for det hellige stedet, telthelligdommen og alteret, skal han føre fram den levende bukken, legge begge hendene på hodet til bukken og bekjenne over den hele israelittenes skyld, alle lovbruddene og syndene deres. Han skal legge dem på hodet til bukken. Så skal han la en mann som står ferdig, sende den ut i ørkenen. Bukken skal bære alle deres synder ut i villmarken. Bukken skal sendes ut i ørkenen.»

Som en fortsettelse av denne tanken, kan man se Jesus som en syndebukk når han dør på korset. Han tar på seg straffen for alt det gale mennesker har gjort. Så kan man spørre: Hvordan kan ett menneske sin død ha noen betydning for alle mennesker? Dette løses ved at Jesus er både Gud og menneske. Siden Jesus er både Gud og menneske, kan han sone på vegne av alle.

Slå opp noen av bibelversene som er i tråd med denne tolkningen:

- Jesaja kapittel 53, vers 4 til 5: «Såret for våre overtredelser».
- Paulus' brev til Romerne kapittel 3, vers 25: «Ved sitt blod blir Jesus soningsstedet for dem som tror».
- Hebreerbrevet kapittel 10, vers 11-14: «Jesus bærer fram offer for alle synder».
- 1. Peter 3,18a: «Kristus led for synder, én gang for alle».

- 1. Korinterbrev 5,7b: «vårt påskelam er slaktet, Kristus».
- Efeserne 1,7: «kjøpt med hans blod».

Kopier opp til gruppe 2:

DEN SOM TAR KAMPEN OPP MED DØDEN, KAN SETTE OSS FRI

Mulig illustrerende maleri: Peter Paul Rubens: Kristi oppstandelse

Innledende spørsmål:

- Kan du komme på eksempler fra hverdagen på at noen kjemper mot noe ondt?
- Kan du komme på eksempler fra film, bøker, musikk eller eget liv på at noen kjemper mot det onde?

Rundt oss i verden ser vi det onde. Mennesker pines, er på flukt og sulter. Mens noen lever i overflod, har andre nesten ingenting. Når som helst kan livet ta slutt; ingen kan unngå å dø. Selv om slaveri og fattigdom er redusert, klarer mennesker ikke å skape en bare god verden. Og av og til ser vi en ondskap som nærmest er uforståelig: Mennesker går med stor iver inn for å drepe andre mennesker.

Korset kan tolkes som en kamp mot det onde. Mens de fleste mennesker gjør alt i sin makt for å unngå døden, gikk Jesus den i møte og tok kampen opp med den. Jesu død på korset er et uttrykk for kampen, og gjennom oppstandelsen viser han at han vant. Gud har vist at døden ikke har det siste ordet i verden.

De første århundrene etter Kristus var det vanlig å framstille Jesus som en seierherre på korset. De eldste daterbare krusifiksene, altså skulpturer av Jesus på korset, oppsto på 400-tallet. På disse står Jesus på korset med utstrakte armer som en triumferende konge. Han har kongekrone på hodet og et seirende uttrykk i ansiktet. Frem til 700-tallet ble Kristus på korset alltid fremstilt med strak kropp, rette armer og hevet hode med åpne øyne. Selv om Jesus døde på korset, var han framstilt med åpne øyne på krusifiksene. I østkirken, altså i Øst-Europa og Midt-Østens kirker, er framstillingen av Jesus på korset fortsatt preget av styrke og seier. Jesu død på korset tolkes som en kamp mot synd, død og onde krefter, og oppstandelsen tolkes som en seier over disse.

Slå opp noen av bibelversene som er i tråd med denne tolkningen:

- Apostlenes gjerninger kapittel 2, vers 23 til 24: «Døden var ikke sterk nok til å holde ham fast».
- Romerne kapittel 8, vers 33 til 39: «Ingen skille oss fra Guds kjærlighet».
- 1. Korinterbrev kapittel 15, vers 51 til 57: «Døden er oppslukt, seieren vunnet».

Kopier opp til gruppe 3:

DEN SOM DØR FOR ANDRE, VISER AT HAN ELSKER ANDRE

Mulig illustrerende maleri: Peter Paul Rubens: Kristus på korset

Innledende spørsmål:

- Kan du komme på eksempler at det går an å gjøre noe bra for andre, som gjør at du blir upopulær?
- Kan du komme på eksempler fra film, bøker, musikk eller eget liv på at mennesker gjør noe så godt og viktig at det går utover dem selv?

Det sies ingen steder i Det nye testamente at Gud krevde at Jesus måtte dø. Gud gleder seg over Jesu liv, ikke at han dør. Samtidig finnes mange spor i Bibelen og i resten av historien av at de som lever fullt ut i kjærlighet for andre, blir forfulgt. Mennesker som protesterer og er tydelige, blir drept. På 1900-tallet skjedde det med blant annet Martin Luther King og Gandhi. De ropte så sterkt opp mot urett at andre mennesker tok livet av dem. Ut fra dette kan Jesu død på korset tolkes som at Gud er villig til å gjøre alt for å vise oss sin kjærlighet. Jesus er villig til å være helt ærlig om undertrykkelse og urettferdighet. Dette er enormt provoserende for de som tjener på uretten. Derfor planlegger skriftlærde og fariseere hvordan de skal få tatt livet av han, og de sørger for at det skjer.

Hvordan skal vi vite at Gud er god? Jesus viser oss det. Jesus viser oss at Gud elsker oss så høyt at han kan gå i døden for oss.

Slå opp noen av bibelversene som er i tråd med denne tolkningen:

- Johannesevangeliet kapittel 3, vers 16: «For så høyt har Gud elsket verden».
- Johannesevangeliet kapittel 15, vers 9 til 13: «Ingen har større kjærlighet enn den som gir livet».
- Paulus' brev til Romerne 8,32: «Han som ikke sparte sin egen Sønn, men ga ham for oss alle».
- 1. Johannes 4,9: «Guds kjærlighet åpenbart for oss».
- Romerne 5,6-8 «Gud viser sin kjærlighet til oss ved at Kristus døde for oss mens vi ennå var syndere».

DEL 2: NYE GRUPPER

TIDSBRUK: 20 MINUTTER.

Dersom du regner med at deltakerne har gode evner til å gjengi innholdet i de tre tolkningene for hverandre: La to fra hver gruppe gå sammen til en ny gruppe (dersom antallet deltakere ikke er likt i alle grupper, går flere deltakere fra en gruppe til samme nye gruppe). Dette gir nye grupper hvor

deltakerne har jobbet med ulike tolkninger av Jesu død på korset.
Gruppemedlemmene presenterer for hverandre hva som ble snakket om i den første gruppa.

Dersom du regner med at deltakerne har vanskeligheter med å skulle gjengi innholdet i de tre tolkningene for hverandre, kan dere oppsummere fra gruppene i plenum.

DEL 3: VELG DIN TOLKNING

Tidsbruk: 10 minutter.

Bestem et sted i rommet for hver av de tre tolkningene. La alle deltakerne gå til det stedet hvor de finner tolkningen som de er mest enig med. Snakk sammen to og to, siden i plenum med utgangspunkt i spørsmålet:

- *Hva likte du med denne tolkningen?*
- *Var det noe du ikke likte?*
- *Kan du komme på livssituasjoner hvor denne tolkningen kan gi ekstra god mening?*

AVSLUTNING

Etter lokal utforming. På www.noeklertillivet.no finnes en tekst som kan brukes i avslutningen.